

KRISTUSE RISTIMISE PÜHA AD 2022

Tt 3:4–7 (Js 42:1–4; Mt 3:13–17)

4 Kui aga¹ Jumala, meie Päästja heldus ja inimesearmastus ilmus,

5 siis Ta päästis meid – mitte õiguse tegude tõttu, mida meie nagu oleksime teinud, vaid oma halastust mööda, uuestisünni pesemise ja Püha Vaimu uuendamise kaudu.

6 Seda Vaimu on Ta meie peale ohtralt valanud Jeesuse Kristuse, meie Päästja läbi,

7 et meie, Tema armust õigeks saanud, oleksime igavese elu pärijaiks lootuse põhjal.

Sissejuhatus

Kiri Tiitusele on, nagu nimi ütleb, adresseeritud Tiitusele (Tt 1:4). Selle autoriks on apostel Paulus (Tt 1:1). Erinevalt traditsioonilisest seisukohast on suur osa uuema aja piibliteadlastest arvamusel, et tegemist on kellegi teise poolt tükk aega pärast Pauluse surma kirjutatud ja talle omistatud kirjaga, mis enamasti dateeritakse esimese sajandi lõpukümnendite või teise sajandi algusega. Taolise seisukoha põhjenduseks tuuakse enamasti nii keelelised erinevused võrreldes «autentsete» Pauluse kirjadega kui ka see, et kirjas avalduv pilt kiriku struktuurist ei saavat olla Pauluse-aegne.

Kiriku traditsioonilise arusaama järgi on tegemist Pauluse poolt Tiitusele saadetud kirjaga, mille apostel kirjutas Nikopolises (Tt 3:12) pärast Kreetalt lahkumist.² Kirjutajana võis Paulus kasutada ka mõnda oma abilistest, näiteks Luukast.

Kirja saajat Tiitust, keda apostel nimetab oma «tõeliseks pojaks ühise usu poolest» (Tt 1:4), ei mainita Apostlite tegude raamatus, küll aga nimetab Paulus teda teises kirjas korintlastele (2Kr 2:13; 7:6.13j; 8:6.16.23; 12:18) ning kirjades galaatlastele (Gl 2:1.3) ja Timoteosele (2Tm 4:10). Tiitus saatis Paulust koos Barnabasega reisil Jeruusalemma apostlite nõupidamisele, Paulus läkitas ta oma nimel Korintosesse ning jättis ta hiljem Kreetale. Kiriku pärimuse järgi ei surnud Tiitus mitte märtrina, vaid talle sai osaks «õnnis surm» aasta 97 paiku (Rooma martüroloogium märgib tema surmapäevana 4. jaanuari). Päritolult oli Tiitus kreeklane (Gl 2:3).

Kiri Tiitusele käsitleb vastavalt peatükkide arvule kolme olulist teemat: esiteks kogudusevanemate (presbüterite) ja ülevaatajate (piiskoppide) eluviis ja ülesanded, iseäranis seoses kohustusega seista vastu valeõpetajatele; teiseks kristlaste korrakohane ja õigele õpetusele vastav elu sõltuvalt nende east, soost ja ühiskondlikust staatusest;

¹ Siin on tegemist jätku ja vastandusega eelnevale salmille, mis kõneleb olukorrast enne Jumala päästva armu avalikukssaamist: «Meiegi olime kord ju arutud, sõnakuulmatud, eksijad, orjates mitmesuguseid himusid ja lõbusid, elades kurjuses ja kadeduses, olime vihaalused ja vihkasime üksteist.» (Tt 3:3)

² Ma jätsin su Kreetale maha selleks, et sa seaksid korda, mis jäi korraldamata, ning seaksid vanemaid igasse linna, nagu ma tegin sulle ülesandeks. (Tt 1:5)

kolmandaks kristlastele sobiv ja õigel usul rajanev hoiak ühiskonna, sealhulgas ilmalike võimude suhtes, mille puhul on oluline meeles pidada, et need, kes on Jumala halastuse läbi uuesti sündinud, on kutsutud hoiduma kõikvõimalikust ülekohtust, olema valmis igaks heaks teoks ning pidama võimalust mööda rahu kõigi inimestega, üteldes samal ajal otsustavalt lahti kõigest, mis on vale ja patune.

Kiri lõpeb paari praktilise nõuandega, millest olulisim on kutse Tiitusele, et ta tõttaks Nikopolisesse Pauluse juurde, kus too on otsustanud veeta talve (Tt 3:12). Kirja stiil on lakooniline ja konkreetne, otsekohene omade³ ja karm võõraste⁴ suhtes. Samas ei puudu ka ülevamad, lausa poeetilised lõigud, näiteks Tt 2:11–14 ja Tt 3:4–7, mida võib nimetada lausa Jumala päästva armu, halastuse ja inimesearmastuse ülemlauluks.

Keelelisi märkuseid

Päästja – τοῦ σωτήρος – sõna σωτήρ – «päästja» – tuleneb verbist σώζω – «päästma», «tervendama», «vabastama».

Heldus – ἡ χρηστότης – sõna χρηστότης⁵ – «heldus», «leebus», «lahkus» – tuleneb verbist χράομαι – «laenama».⁶

Inimesearmastus – ἡ φιλανθρωπία – sõna φιλανθρωπία – «inimesearmastus» – on eesti keeles kasutusel ka võõrsõnana «filantroopia».

Ilmus – ἐπεφάνη – sõna ἐπιφαίνω – «[millegi peale] valgust paista laskma», «särama lööma», «hiilgama», «ilmuma», «nähtavaks saama» – tuleneb sõnast φῶς – «valgus».⁷

Päästis – ἔσωσεν – sõna σώζω tähendab «päästma», «tervendama», «vabastama».

Tegude tõttu – ἐξ ἔργων – sõnasõnalt: «tegedest». Sõna ἔργον tähendab «tegevus», «ettevõtmine», «töö», «[teatava töö teostamiseks] tehtav».

³ Vt nt Tt 1:7: «Sest ülevaataja peab Jumala majapidajana olema laitmatu: selline, kes ei ole ennast täis, äkiline, joomar, kakleja, liigkasuvõtja...» ja Tt 2:3: «Niisamuti käitugu vanad naised pühalikult: ärgu olgu keelepeksjad, ärgu orjaku liigselt veini, vaid õpetagu head...»

⁴ Vt nt Tt 1:12: «Üks nende seast, nende oma prohvet, on öelnud: «Kreetalased on luiskajad, tigidad loomad, laisklejad vatsad.»» ja Tt 1:15j: «Puhtaile on kõik puhas, aga rüvedaile ja uskmatuile pole miski puhas, vaid rüve on nii nende meel kui südametunnistus. Nad väidavad end tundvat Jumalat, aga tegudega salgavad Tema, sest nad on jäledad ja sõnakuulmatud ega ole ühelegi heale teole kõlblikud.»

⁵ Võib-olla on selle sõna kasutamisel peetud siin silmas ka kõlalist sarnasusest sõnaga Χριστός – «Kristus», «Võitu», «Messias».

⁶ 1989. aasta Uues Testamendis: «lahkus».

⁷ 1989. aasta Uues Testamendis: «avaldus».

Mida meie nagu oleksime teinud – ἃ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς – sõnasõnalt: «mida meie tegime/olime teinud». Sõna ποιέω tähendab «tegema», «teostama», ka «looma»⁸.

Halastust – sõna ἔλεος – «halastus» – võib olla etümoloogiliselt seotud sõnaga ἔλαιον – «õli», «võideõli» –, viidates nõnda näiteks haavade õliga leevendamisele.⁹

Uuestisünni – παλιγγενεσίας – sõna παλιγγενεσία koosneb määrsõnast πάλιν – «taas», «uuesti», «jälle» – ja sõnast γένεσις – «algus», «päritolu», «sünd» – ning tähendab «taassünd», «uuestisünd», ka «taastamine».¹⁰

Vaimu – πνεύματος – sõna πνεῦμα tuleneb verbist πνέω – «hingama», «puhuma» – ja tähistab sarnaselt heebrea sõnale נְיָוִם nii vaimu, tuult kui ka hingeõhku.

Uuendamise – ἀνακαινώσεως – sõna ἀνακαινώσις tähendab «taastamine», «[täiesti] uueks tegemine».¹¹

Seda Vaimu – originaalis on siin ainult asesõna οὗ – «mida/keda».

Ohtralt – πλουσίως – «rikkalikult», «külluslikult».

Valanud – ἐξέχεεν – sõnasõnalt: «välja valanud».

Jeesuse – Ἰησοῦ – nimi Ἰησοῦς tuleneb heebrea nimest יְהוֹשֻׁעַ ja tähendab «JHWH on pääste», «JHWH päästab».

Kristuse – Χριστοῦ – sõna Χριστός tuleneb verbist χρίω – «võidma», «salvima» – ja tähendab sedasama, mida heebrea מָשִׁיחַ – «Messias», «Võitu».

Armust – χάριτι – sõna χάρις tähendab «arm», «armuand», «armukingitus», «heldus», «heameel», «kiindumus», ka «tänu».

⁸ Muuhulgas on siit pärit ka sõna ποιήμα – «teos», «poeem» –, nt Ef 2:10: «Sest meie oleme Tema teos...», mida võiks tõlkida ka: «Meie oleme Tema loome...» või: «Meie oleme Tema poeem...»

⁹ Vrd nt Lk 10:34: «...ja ta astus ligi, sidus mehe haavad, valas nende peale õli ja veini...»

¹⁰ Rooma Clemens kasutab seda sõna maailma taastamise kohta pärast suurt veeuputust: Νωε πιστος ευρεθεις δια της λειτουργιας αυτου παλιγγενεσιαν κοσμου εκηρυξεν, και διεσωσεν δι αυτου ο δεσποτης τα εισελθοντα εν ομοιοια ζωα εις την κιβωτον. – «Noa, olles leitud õige oma pälvimise läbi, kuulutas taassündi maailmale ja tema kaudu päästis valitseja üksmeeles sissetulevad loomad laeva.» (I kiri korintlastele, IX, 4. Uku Masingu tõlge)

¹¹ Uues Testamendis kasutatakse seda sõna veel Rm 12:2: καὶ μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοῦς εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον – «Ja ärge muganduge praeguse ajaga, vaid muutuge meelega uuendamise teel, et te katsuksite läbi, mis on Jumala tahtmine, mis on hea ja meelepärane ja täiuslik.»

Õigeks saanud – δικαιωθέντες – sõna δικαιόω tähendab «õigeks mõistma», «õigeks kuulutama».

Oleksime igavese elu pärijaiks lootuse põhjal – κληρονόμοι γεννηθῶμεν κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου – võiks tõlkida ka: «saaksime/oleksime pärijaiks igavese elu lootuse põhjal/lootust mööda».

Igavese – αἰωνίου – sõna αἰώνιος kasutatakse eeskätt ilma alguse ja lõputa olemise kohta, ent see võib tähistada ka ajastut kui teatud terviklikku (ja enamasti inimlikult mõõtnatut) ajavahemikku.

Elu – ζωῆς – sõna ζωή tähistab elu ja elus olemist pigem abstraktselt, erinevalt sõnast βίος, mis tähistab enamasti konkreetset kellegi [elatud] elu (Uues Testamendis sageli ka elatist ja eluhüvesid).¹²

Pärijaiks – κληρονόμοι – sõna κληρονόμος koosneb kahest poolest: κλῆρος – «liisk», «liisuosa» – ja νόμος – «seadus», «korraldus», «asjakorraldus».

Sisuline analüüs

Tiituse kirja kolmas peatükk algab manitsusega olla kuulekas valitsejale ja valmis igale heale teole, rahupüüdlik ja leebe, ning meeldetuletusega inimeste endisest olukorrast himude ja patu orjana: «Meiegi olime kord ju arutud, sõnakuulmatud, eksijad, orjates mitmesuguseid himusid ja lõbusid, elades kurjuses ja kadeduses, olime vihaalused ja vihkasime üksteist.» (Tt 3:3)

On näha, et apostel kujutab jumalatute inimeste olukorda lausa väljapääsmatuna: arutu ori, kes pole võimeline muuks kui kurjuseks, kadeduseks ja vihaks, ei saa ennast (ega teisi) aidata, vaid on määratud hukkuma – samamoodi, nagu hukkus Jumalast taganenud maailm Noa-aegses veeuputuses.

Kirjas Tiitusele ei mainita Noad ega veeuputust, kuid paralleelid on kõnekad, väljendades sama, mida öeldakse Peetruse kirjades ja Kirjas heebrealastele:

Hb 11:7 Usu läbi sai Noa hoiatuse selle kohta, mida veel ei olnud näha, ja ta ehitas jumalakartuses laeva oma pere päästmiseks; ja selle kaudu ta mõistis süüdi maailma ja sai selle õiguse pärijaks, mis tuleb usust.

1Pt 3:20 kes olid olnud sõnakuulmatud muiste, kui Jumala pikk meel ootas Noa päevil, laeva valmistamise ajal, milles vähesed – see tähendab kaheksa hinge – veest päästeti.

2Pt 2:5 Ta ei säästnud muistset maailma, vaid, saates jumalakartmatute maailma peale veeuputuse, kaitses üksnes õigusekuulutajat Noad ning tema omasid.

¹² Niisiis on ζωή «elu minus», βίος aga «minu elu».

Inimesed ei saa ennast Jumala ees õigeks pidada ega õigeks teha, vaid on teatud mõttes otsekui halvatud, sarnaselt nendega, kes jäävad kangekaelselt eksiõpetusse: «Niisugune on pöörane ja teeb pattu ning on ise enese hukka mõistnud.» (Tt 3:11) Õigeksmõistmine ja õigeks tegemine sünnib üksnes Jumala armust ja halastusest, mitte õiguse tegudest, mida inimesed kas on teinud või «nagu oleksid teinud».

Siin on ilmne sarnasus apostel Pauluse teiste kirjadega, näiteks:

Rm 3:21–24 Nüüd aga on ilma Seaduseta saanud avalikuks Jumala õigus, millest tunnistavad Moosese Seadus ja Prohvetid, see Jumala õigus, mis tuleb Jeesusesse Kristusesse uskumise kaudu kõigile, kes usuvad. Siin ei ole erinevust, sest kõik on pattu teinud ja ilma jäänud Jumala kirkusest ning mõistetakse õigeks tema armust päris muidu, lunastuse kaudu, mis on Kristuses Jeesuses.

Ef 2:4–9 Aga Jumal, kes on rikas halastuselt, on meid koos Kristusega teinud elavaks oma suure armastuse pärast, millega ta meid on armastanud, kuigi me olime surnud üleastumistes – armu läbi te olete päästetud! –, ning on meid koos Temaga üles äratanud ja asetanud taevasesse olukorda Kristuses Jeesuses, et näidata tulevastel aegadel oma armu võrratut rikkust helduses meie vastu Kristuses Jeesuses. Sest teie olete armu läbi päästetud usu kaudu – ja see ei ole teist enestest, vaid see on and Jumalalt –, mitte tegudest, et ükski ei saaks kiidelda.

Väga sarnane Tiituse kirja kolmandale peatükile on Efesose kirja teine peatükk: esmalt kõneldakse mõlemas sellest, millised olid inimesed ja nende olukord enne Jumala päästvast armust osasaamist, seejärel nende õigeks mõistmisest ja päästmisest ning viimaks juhitakse tähelepanu armust õigeks saamise loogilistele järelmitele: «Sest meie oleme Tema teos, Kristuses Jeesuses loodud heade tegude tegemiseks, nii nagu Jumal on juba enne meile seadnud, et me teeksime seda.» (Ef 2:10) – «See sõna on ustav ning ma tahan, et sa neid asju tõsiselt rõhutaksid, et need, kes on hakanud Jumalat uskuma, oleksid hoolsad tegema häid tegusid. See on hea ja inimestele kasulik.» (Tt 3:8)

Põhirõhk on Jumala heldusel, lahkusel ja suuremeelsusel, Tema halastusel ja inimesearmastusel, mis kuuluvad Jumala kui inimeste Päästja olemusse ning on saanud avalikuks Jeesuses Kristuses, iseäranis Tema lunastusohvris, mille läbi Ta on teinud need, kes seni kuulusid ülekohtule ja patule, oma rahvaks ja pärijaiks: «Tema on loovutanud iseenda meie eest, et meid lunastada kõigest ülekohtust ja puhastada endale pärisrahvaks, innukaks headele tegudele.» (Tt 2:14)

«Päästja» on tiitel, mis kirjas Tiitusele omistatakse ühtviisi nii Jumalale [Isale] (Tt 1:3; Tt 2:10; Tt 3:4) kui ka Jeesusele Kristusele (Tt 1:4; Tt 2:13; Tt 3:6). Siin väljendub sama, mis 2Kr 5:19 (1968. aasta tõlge): «Sest Jumal oli Kristuses ja lepitas maailma iseenesega ega arvanud neile nende üleastumisi süüks ja on pannud meie sisse lepitussõna.» Jumal on inimeste lunastamisel ja õigekssaamisel aktiivne pool – see tuleb esile ka piltides pesemisest ja uuestisünnist: Jumal on see kes inimese puhtaks peseb ja uuesti sünnitab (või languseelses olukorda taastab – vt vastavat keelelist märkust).

«Uuestisünni pesemise ja Püha Vaimu uuendamise» all on ilmselgelt mõeldud ristimist, mille kaudu inimene saab Jumala päästva armu osaliseks. Jumala elustav Vaim äratab ristitu üles surnuist (vrd Ef 2:1.5) ning annab talle uue ja tõelise elu: «Kui aga Kristus on teie sees, siis on ihu küll patu tõttu surnud, aga Vaim on õiguse tõttu elu. Kui nüüd teie elab selle Vaim, kes Jeesuse surnuist üles äratas, siis see, kes Kristuse surnuist üles äratas, teeb ka teie surelikud ihud elavaks oma Vaimu läbi, kes teie elab.» (Rm 8:10j)

Jumal valab Püha Vaimu omade peale ohtrasti, rikkalikult, külluslikult – siin ei ole mingit koonerdamist, kuna Jumal on helde ja armastab inimesi: «Tema, kes oma Poegagi ei säästnud, vaid loovutas Tema meie kõikide eest, kuidas Ta ei peaks siis koos Pojaga meile kõike muud kinkima?» (Rm 8:32) Nii teeb Jumal need, kes on Tema armust õigeks saanud, «igavese elu pärijaiks lootuse põhjal» (või «pärijaiks igavese elu lootuse põhjal»).

Jumala pärijad ja Kristuse kaaspärijad (vrd Rm 8:17) ei ole enam orjad, vaid Jumala lapsed (vrd Gl 4:7) – see tähendab, et nad ei tohi enam «orjata mitmesuguseid himusid ja lõbusid, elades kurjuses» (vrd Tt 3:3), vaid on kutsutud «olema hoolsad tegema häid tegusid» (vrd Tt 3:8).

Sarnaselt arutleb Martin Luther Suures katekismuses:

«Need kaks asja: vee alla kastmine ja veest uuesti väljatulemine osutavad ristimise väele ja toimele, mis ei kujuta endast midagi muud kui vana Aadama surmamist ja seejärel uue inimese ülestõusmist, mis mõlemad toimuvad meie kogu meie elu, nii et kristlik elu ei olegi midagi muud kui igapäevane ristimine, mis on kord alanud ja kestab aina edasi. Sest me peame pidevalt hoolt kandma selle eest, et ajada välja seda, mis on vanast Adamast, et võiks esile tulla see, mis kuulub uue inimese juurde. Mis on aga vana inimene? See on see inimene, kes on meile Adamast kaasa sünninud: vihane, vaenulik, kade, kõlvatu, ahne, laisk, uhke, loomulikult ka uskmatu, täis kõiksugu pahesid, kelle loomuses pole midagi head. Kui me nüüd asume Kristuse riiki, siis peab see päevast päeva taanduma, et me muutuksime, mida aeg edasi, seda leebemaks, kannatlikumaks, tasasemaks ja kahandaksime järjest oma ahnust, viha, kadedust ja uhkust.

See ongi ristimise õige kasutamine kristlaste keskel, millele viitab vette kastmine. Kui seda aga ei tehta, vaid vanale inimesele antakse vabad käed, nii et ta muutub hoopis tugevamaks, siis see ei ole ristimise õige kasutamine, vaid ristimisele vastutöötamine. Sest need, kes elavad väljaspool Kristust, ei saagi ju teha midagi muud kui iga päev järjest kurjemaks muutuda, nagu ütleb ka vanasõna, ja seda täiesti õigesti: „Ikka järjest kurjemaks, mida aeg edasi, seda kurjemaks.“ Kui keegi oli aasta eest uhke ja ahne, siis on ta täna veel palju ahnem ja uhkem, sest kõlvatus kasvab koos temaga maast madalast ja suureneb üha. Väikeses lapses ei ole erilisi pahesid; kui ta aga kasvab, muutub ta kõlvatuks ja liiderlikuks; ja kui ta täisikka jõuab, avalduvad alles tõelised pahed, mida aeg edasi, seda rohkem. Seepärast elab vana inimene oma loomuses takistamatult, kui talle ristimise väes vastu ei seista ja teda ei vaigistata, seevastu seal, kus on saadud kristlaseks,

taandub ta päev-päevalt, kuni kaob täielikult. Seda tähendabki õige ristimisvette kastmine ja igapäevane ristimisveest ülestõusmine. Ja nii ei ole see väline märk seatud mitte ainult oma vägeva toime pärast, vaid ka selleks, et mingit tähendust omada. Seal, kus leidub usku koos selle viljadega, ei ole ristimine tühipaljas sümbol, vaid sellel on oma mõju. Kus aga pole usku, seal jääb ristimine ainult viljatuks märgiks.»

See, kes on sündinud uuesti veest ja Vaimust, ei ole enam «liha» (s.t tema üle ei võimutse ja teda ei juhi enam tema langenud loomus), vaid vaim: «Tõesti, tõesti, ma ütlen sulle, kes ei sünni veest ja Vaimust, ei saa minna Jumala riiki. Lihast sündinu on liha, ja Vaimust sündinu on vaim.» (Jh 3:5j) Ta on päästetud patu, ülekohtu ja viha orjusest, ta on puhtaks pestud, ta on vaba minema, kuhu tahab: «Tuul puhub, kuhu ta tahab, ja sa kuuled ta häält, kuid ei tea, kust ta tuleb ja kuhu läheb. Niisamuti on kõigiga, kes on sündinud Vaimust.» (Jh 3:8)

Jeesuses Kristuses on neile, kes on ristimise läbi Tema armust õigeks saanud, kingitud igavese elu lootus, sarnaselt Peetruse esimeses kirjas öeldule: «Kiidetud olgu Jumal, meie Issanda Jeesuse Kristuse Isa, kes oma suurest halastusest on meid uuesti sünnitanud elavaks lootuseks Jeesuse Kristuse ülestõusmise läbi surnuist, kadumatu ja rüvetamatu ja närtsimatu pärandi saamiseks, mis on taevas talletatud teile, keda usu kaudu Jumala väes hoitakse päästeks, mis on viimsel ajal valmis ilmuma.» (1Pt 1:3–5)

Jutluseks

Ilmumisaja esimesel pühapäeval tähistatakse EELK Kirikukäsiraamatu järgi Kristuse ristimise püha. Vanakirikliku traditsiooni kohaselt on Issanda ristimine üks kolmest algselt Ilmumispühal (6. jaanuaril) meenutatud sündmusest – teised kaks on Jeesuslapse kummardamine hommikumaa tarkade poolt (Mt 2:1–12) ja Jeesuse esimene imetegu Kaana pulmas (Jh 2:1–11). Neid kolme ühendab Jeesuse jumalikkuse (ja jumaliku lunastusmissiooni) avalikukssaamine: Ta on tulnud kogu inimkonna Õnnistegijana, et tuua patustele andeksandmine ning nad taas Jumala kui oma taevase peigmehega lepitada ja igaveseks ühendada.

Vanakiriklik traditsioon ütleb, et ennast ristida lastes inimkonnaga oma solidaarsust kinnitades ning Jumala Tallena asendavalt kogu maailma pattu enda peale võttes pühitses Kristus kõik veed ristimiseks. Siin ei peeta silmas aga mitte enam Johannese meelearandusristimist, vaid kristlikku ristimist, milles inimesele saab Jumala halastust mööda osaks uuestisünni pesemine ja Püha Vaimu uuendamine (vrd Tt 3:5). Ristimises pestakse maha inimese patud, talle seni suletud olnud taevas avatakse ning orjapõlve ja hukatusse neetud inimplapsest saab taevase Isaga lepitatuna Jumala armastatud laps, kellest tema Isal on hea meel, samamoodi, nagu hääle taevast kostis Kristuse ristimisel: «See on minu armas Poeg, kellest mul on hea meel!» (Mt 3:17)

EELK Kirikukäsiraamatu lugemiskava järgi on Kristuse ristimise püha esimese lugemisaasta Vana Testamendi lugemiseks (Js 42:1–4) lõik esimesest Jumala sulase laulust Jesaja raamatus. Selles on juttu Jumala valitud sulasest, kelle peal on Jumala Vaim ning kes on läkitatud, et kinnitada nõtru ning tuua maa peale tõde ja õigus.

Evangeeliumiks (Mt 3:13–17) on Jeesuse ristimise lugu Matteuse järgi, mis erineb teiste evangelistide kirjeldusest eeskätt seeläbi, et selles tuuakse ära lühike, ent väga oluline ja Jeesuse missioonile viitav kahekõne Tema ja Ristija Johannese vahel: «Aga Johannes püüdis Teda igati keelata: «Mul on vaja lasta ennast Sinul ristida – ja Sina tuled minu juurde!» Jeesus aga kostis talle: «Olgu pealegi; sest nõnda on meile kohane täita kõike õigust!»»

Kristuse ristimise püha keskpunktis on kahtlemata Kristus ise, kes ennast ristida lastes ilmutab oma jumalikkust ning näitab avalikult, et Ta on tulnud, et inimeste patt enda peale võtta ja ära kanda, et teha ja levitada ustavalt õigust ning olla see, kes «ei murra katki rudjutud pilliroogu ega kustuta ära hõõguvat tahti» (vrd Js 42:3).

Esimese lugemisaasta Epistel annab võimaluse siduda Kristuse ristimine kristliku ristimisega, rõhutades selle olemust ja tähtsust osasaamisena Kristuses ilmunud ja teostunud päästvast armust ühes sellest tuleneva kutsumuse ja kohustusega elada seeläbi puhtaks pestuna ja uuesti sünnitatuna (või taastatuna) Jumala lapsele ja pärijale kohast elu õiguses ja heades tegudes. Ristimine ei ole mitte inimese, vaid Jumala tegu; see ei rajane mitte meie õigusel, vaid Jumala heldusel ja inimesearmastusel; see kingib meile igavese elu lootuse ja kutsub meid juba praegu käima uues elus.

Jutluse võib ehitada üles näiteks järgmiste punktidenä:

1. Kristuses on saanud avalikuks Jumala heldus ja inimesearmastus: Ta on ennast meie eest loovutades lunastanud meid kõigest ülekohtust ja puhastanud endale kuulekaks pärisrahvaks. Me ei toetu mitte oma õigusele, vaid Jumala armule ja halastusele, mille läbi Ta on meid, kes olime ülekohtu orjad, vabastanud ja õigeks mõistnud.
2. Juba oma ristimisel andis Jeesus teada, et Ta on tulnud just selleks: et «täita kõike õigust». See «kõige õiguse täitmine» seisneb selles, et Ta annab ennast täielikult ning teeb kõik vajaliku inimeste lunastamiseks, Jumalaga lepitamiseks ja päästmiseks. Kuna see on Jumal ise, kes on Kristuses inimeseks saanud ja meid lunastanud, on Jumal ise ka meie Päästja. Veelgi enam: Ta tahab olla meie Isa ja teha meid oma pärijaiks, «igavese elu pärijaiks lootuse põhjal».
3. Me saame Jumala lasteks ja pärijaiks ristimises. Ristimine on Jumala poolt meile kingitud vahend, mille kaudu meid pestakse puhtaks kõigest ülekohtust ja sünnitatakse uueks eluks õiguses. Ristimine ei ole mitte inimese, vaid Jumala tegu, sellest peavad aga võrsuma inimese head ja õiged teod, kui ta tahab elada – nüüd ja igavesti – tõelise Jumala lapse ja pärijana.